

Ystadegau Allweddol – Tlodi Tanwydd

Mae'r papur hwn yn rhoi trosolwg o'r ystadegau tloidi tanwydd allweddol yng Nghymru.

Tlodi Tanwydd yng Nghymru

- Yn 2012 roedd yna 386,000 o deuluoedd mewn tloidi tanwydd yng Nghymru, sef tua 30 y cant o'r holl deuluoedd yng Nghymru.ⁱ
- Mae 1 o bob 3 teulu yng Nghymru mewn tloidi tanwydd.ⁱⁱ
- Cyfanswm y teuluoedd bregus mewn tloidi tanwydd ydy 328,000, 33% o'r holl deuluoedd yng Nghymru.ⁱⁱⁱ
- Amcangyfrifir bod tua 140,000 o deuluoedd hŷn yng Nghymru yn byw mewn tloidi tanwydd.^{iv}
- Y nifer o deuluoedd mewn tloidi tanwydd mewn tai cymdeithasol ydy 70,000, 31% o gartrefi cymdeithasol.
- Rhagwelir y bydd 664,000 o deuluoedd mewn tloidi tanwydd erbyn 2016.^v

Cartrefi Oer a'r GIC

- Roedd yna 2,600 o farwolaethau ychwanegol yn y gaeaf yng Nghymru yn 2014/15, codiad o 1500 o figyrau 2013/14.^{vi}

Farwolaethau ychwanegol gaeaf yn Nghymru ers etholiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn 2011

2011/12	2012/13	2013/14	2014/15
1,260	1,850	1,100	2,600

- Mae 475 o farwolaethau diangen bob blwyddyn ar draws Cymru yn cael eu priodoli yn uniongyrchol i deuluoedd bregus yn byw mewn cartrefi oer.^{vii}
- Mae cartrefi oer yn cyfrannu tuag at tua deg y cant o farwolaethau ychwanegol y gaeaf ymysg pobl hŷn bob blwyddyn. Mae mwyafrif y marwolaethau ymysg y rhai 75 oed a throsodd .
- Ar hyn o bryd mae byw mewn cartref oer yn lladdwr mwy na marwolaethau'n gysylltiedig gydag alcohol yng Nghymru. Y llynedd roedd yna 475 o farwolaethau'n gysylltiedig gydag oerni (ffigurau WHO) a 467 o farwolaethau'n gysylltiedig gydag alcohol yng Nghymru (ystadegau Llywodraeth Cymru)^{viii}
- Mae'r gost i'r GIC yng Nghymru am drin derbyniadau'n berthynol i oerni ychydig dros £100 miliwn y flwyddyn.^{ix}

Dyled Tanwydd

- Yn 2014, roedd yna 65,583 (4.6%) o gwsmeriaid trydan a 56,301 (5.0%) o gwsmeriaid nwy mewn dyled tanwydd yng Nghymru.^x
- Yng Nghymru, ar ddiwedd 2014 roedd yna bron i 300,000 o gyfrifon Mesuryddion Rhagdalau trydan (PPM) (21% o'r holl gyfrifon trydan) a bron i 220,000 o gyfrifon Mesuryddion Rhagdalau nwy (19% o'r holl gyfrifon nwy).
- Roedd yna gynnydd o 4% mewn gosodiadau PPM yng Nghymru rhwng 2013 a 2014.
- Datgysylltwyd trydan 3 teulu yng Nghymru am beidio talu dyledion yn 2014 o'i gymharu ag 8 yn 2013.
- Roedd 11% o gwsmeriaid trydan a 11% o gwsmeriaid nwy ar y Gofrestr Gwasanaethau Blaenoriaeth yng Nghymru yn 2014.
- Mae gan ddefnyddwyr domestig yng Nghymru y biliau trydan uchaf yn rhanbarthau Lloegr a Chymru, ar 16.37c fesul kwh a 16.67c fesul kwh, o'i gymharu â ffigur DU o 15.58 c fesul kwh.^{xi}

- Mae bron i 20 y cant o deuluoedd yng Nghymru oddi ar y pryf rwydwaith nwy – yn dibynnu ar olew a thrydan drutach i gynhesu eu cartrefi.^{xii}

Dyled Tanwydd ers etholiad Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn 2011

- Roedd yna cynydd o 76%, 28,251 yn y nifer o cyfrifoedd trydan a cynydd o 68%, 22,786 yn y nifer o cyfrifoedd nwy mewn dyled ers 2011.

Nifer o cyfrifoedd gyda cwsmeriaid yn talu dyled ung Ngymru

	2011	2012	2013	2014	Cynydd ers 2011
Trydan	37,322	46,484	44,431	65,583	28,251 (76%)
Nwy	33,515	38,356	39,986	56,301	22,786 (68%)

- Cynyddodd y nifer o cwsmeriaid trydan mewn ôl-ddyledion gan 15%, 3565 a cwsmeriaid nwy gan 2.4%, 512 ers 2011.

Nifer o cwsmeriaid mewn ôl-ddyled yng Nghymru

	2011	2012	2013	2014	Cynydd ers 2011*
Trydan	N/A	24,015	25,395	27,580	3565 (15%)
Nwy	N/A	20,852	22,301	21,364	512 (2.4%)

*2012 ymlaen

- Roedd yna cynydd o 8%, 21984 yn y nifer o Mesuryddion Rhagdalau trydan (PPM) a cynydd o 16%, 30769 Mesuryddion Rhagdalau nwy (PPM) gosodwyd yng Nghymru ers 2011.
- Fe gosodwyd y nifer o dadgysylltu trydan a nwy gan 84% a 94% yn ystod yr un cyfnod.

Biliau Tanwydd

Biliau trydan safonol domestig ar gyfartaledd i Dde Cymru a Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn seiliedig ar ddefnydd o 3,800kWh/ y flwyddyn^{xiii}

- Y credyd safonol trydan ar gyfartaledd i Dde Cymru oedd £648 a £648 yn Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn 2014.
- Y bil debyd uniongyrchol trydan i Dde Cymru oedd £598 a £609 yn Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn 2014.
- Y bil rhagdalau trydan ar gyfartaledd i Dde Cymru oedd £652 a £658 yn Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn 2014.

Biliau nwy safonol domestig ar gyfartaledd i Dde Cymru a Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn seiliedig ar ddefnydd o 15,000kWh/ y flwyddyn^{xiv}

- Y credyd safonol nwy ar gyfartaledd i Dde Cymru oedd £793 a £794 yn Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn 2014.
- Y bil debyd uniongyrchol nwy i Dde Cymru oedd £729 a £722 yn Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn 2014.
- Y bil rhagdalau nwy ar gyfartaledd i Dde Cymru oedd £786 a £792 yn Gogledd Cymru a Glannau Merswy yn 2014.

Cost blynyddol Olew ar gyfer gwresogi cartref a dŵr

- Y gost blynyddol ar gyfartaledd am wresogi a dŵr poeth gan ddefnyddio olew gwresogi yn y DU ydy £538 pan yn defnyddio tua 13,500 kWh y flwyddyn.^{xv}

Cost blynyddol LPG ar gyfer gwresogi cartref a dŵr

- Y gost blynyddol ar gyfartaledd am wresogi a dŵr poeth gan ddefnyddio LPG yn y DU ydy £1,125 pan yn defnyddio tua 13,500 kWh y flwyddyn.^{xvi}

Newid tanwydd a Cyd Cymru

- Dydy 43% o deuluoedd yng Nghymru erioed wedi newid cyflenwr ynni
- Mae dros 12,000 wedi cofrestru gyda Cyd Cymru mewn 3 rhediad newid ynni hyd yn hyn.^{xvii} ac mae dros 3,500 o deuluoedd wedi newid cyflenwr ynni gyda'r cynllun. Fe arbedwyd ar gyfartaledd fesul teulu wrth newid ydy £225. Mae hyn yn gyfanswm o £800,000 o arbedion i deuluoedd yng Nghymru. Wrth newid 1 a 2 - o'r teuluoedd a nodwyd fel rhai oedd eisoes mewn tlodi tanwydd, fe wnaeth 12-15% o deuluoedd dderbyn arbedion a fyddai yn eu tynnu allan o dlodi tanwydd.

Rhaglenni effeithlonrwydd ynni

Ers 2012^{xviii}

- Mae £74 miliwn o gyllideb graidd Adrannol ac £80 miliwn o gyfalaf ychwanegol wedi'i fuddsoddi mewn Rhaglenni Effeithlonrwydd Ynni Llywodraeth Cymru sydd wedi gwella effeithlonrwydd ynni dros 20,000 o gartrefi.
- Fe darparwyd cyngor a chymorth ar sut i ostwng biliau ynni i dros 59,000 o deuluoedd, darparu arbedion biliau ynni o dros £470 fesul teulu y flwyddyn.
- Mae'r rhagleb wedi creu dros 540 o swyddi newydd, prentisiaethau a chyfleoedd profiad gwaith a darparu dros 60,000 o oriau o hyfforddiant i gyflogwyr cyfredol a newydd.

Nyth

- Wedi buddsoddi £87m dros 4 blynedd.
- Wedi gwella effeithlonrwydd ynni dros 17,000 o gartrefi teuluoedd ar incwm isel yng Nghymru, a chynyddu graddfa SAP 94% o eiddo i raddfa o E neu uwch (o F/G)
- Darparu cyngor a chymorth i dros 61,000 o deuluoedd.
- Wedi cyfeirio dros 20,000 o deuluoedd i drydydd partïon am amrywiol ddibenion e.e. cyngor ar arian a dyledion, asesu cymhwysedd ar gyfer Disgownt Cartrefi Cynnes.
- Cefnogi 46 BBaCh gan greu cyfanswm o 83 o brentisiaethau, hyfforddeion a swyddi.

Arbed Cam 2

- Fe buddsoddiwyd £45m (£12m cyllid Llywodraeth Cymru) yn Arbed a cwblhawyd 32 o gynlluniau mewn 19 o'r 22 awdurdod lleol.
- Fe gosod tua 7000 o fesurau effeithlonrwydd ynni fel insiwleiddio waliau mewnol ac allanol a boeleri effeithiol yn rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.
- Arbedwyd 3,785 o deuluoedd tua £305 y flwyddyn ar eu biliau ynni.
- Hyd yn hyn, mae 100% o wariant y prosiect o £14.3m yn cael ei ailfuddsoddi yng Nghymru gyda 45 o bobl difreintiedig a chyn hyn yn ddiwaith yn cael cyflogaeth a 431 o wythnosau o hyfforddiant yn cael eu darparu. Hyd yn hyn mae Arbed 2 wedi creu 204 o gyfleoedd cyflogaeth cynaliadwy a hyfforddiant.
- Am bob £1 sy'n cael ei gwario, cynhyrchwyd £2 yn yr economi Gymreig.

Rhwymedigaeth Cwmnïau Ynni

- Hyd at ddiwedd Rhagfyr 2015, gosodwyd tua 5% yng Nghymru (81,123) o mesuriau o'i gymharu â Gogledd Orllewin Lloegr 83% (1,327,407) ac 11% yn yr Alban (183,292).^{xix}
- Yng Nghymru, ar gyfartaledd, roedd yna tua 43 o deuluoedd gyda mesurau ECO wedi'i gosod o dan gyllid ECO fesul 1,000 o deuluoedd yng Nghymru o'i gymharu â 72 o deuluoedd fesul 1,000 yng Ngogledd Orllewin Lloegr a 59 fesul 1,000 o deuluoedd yn yr Alban.

Gwariant ECO yng Nghymru – o'i gymharu â ffigurau gwledydd Prydain^{xx}

ECO spend in Wales - compared to other nations in GB

Ardal	Carbon Saving Target (CERO)	Carbon Savings Community (CSCO)	Affordable Warmth (HHCRO)	ECO measures installed	Canran o fesurau ECO gosodwyd
Cymru	28,864	13,898	38,361	81,123	5.1
Lloegr	572,584	352,330	402,493	1,327,407	83.4
Alban	84,703	54,197	44,392	183,292	11.5
Prydain Fawr	686,151	420,425	485,246	1,591,822	100

Tai

- Roedd anheddau rhent preifat yn 14% o'r holl anheddau yng Nghymru.
- Mae 70% o eiddo yng Nghymru yn berchen feddiannol.^{xxi}
- Mae anheddau sector cymdeithasol yn 16% o'r holl stoc tai rhent cymdeithasol o'i gymharu â 19% yn 2000-01.
- Ar 31 Mawrth roedd Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig yn dal yn berchen ar 61% o'r holl stoc tai rhent cymdeithasol ac yn berchen ar yr holl dai cymdeithasol yn hanner yr awdurdodau ar draws Cymru.
- Mae 41% o'r bobl mewn tlodi yng Nghymru yn byw mewn tai cymdeithasol.^{xxii}
- Mae 28% o'r bobl mewn tlodi yng Nghymru yn byw mewn tai cymdeithasol.

System Graddio lechyd a Diogelwch Tai (HHSRS)

- Yn ystod 2013-14 cafodd 6% yn llai o anheddau eu hasesu gan awdurdodau lleol o dan y System Graddio lechyd a Diogelwch Tai (HHSRS) nag yn y flwyddyn flaenorol. O'r rhai a aseswyd, cododd y canran oedd ag un perygl Categori 1 o leiaf o 36% yn 2012-13 i 38% yn 2013-14.^{xxiii}
- Dros y 4 blynedd diwethaf, o'r anheddau hynny a aseswyd o dan HHSRS, darganfuwyd bod canran uwch o asesiadau mewn anheddau gydag un teulu (heb fod yn HMOs) gydag o leiaf un perygl Categori 1 na'r anheddau gyda mwy nag un teulu (HMOs).
- Yn 2013-14, adroddodd awdurdodau lleol am 14,320 o HMOs ar draws Cymru, y nifer uchaf a gofnodwyd hyd yn hyn. Mae'r nifer cyffredinol o HMOs trwyddedig ar draws Cymru wedi mwy na dyblu ers 2008-09.

Safon Ansawdd Tai Cymru

- Ar 31 Mawrth 2014, roedd 67% o anheddau tai cymdeithasol (149,755 o anheddau) yn cydymffurfio gyda'r SATC (yn cynnwys methiannau derbyniol) o'i gymharu â 60% y flwyddyn flaenorol.^{xxiv}
- 83% o anheddau LCC yn cyflawni cydymffurfiaeth gyda SATC (yn cynnwys methiannau derbyniol) ar 31 Mawrth 2014 o'i gymharu â 44% o anheddau awdurdodau lleol.

Incwm teuluoel

- Mae gan Gymru y canran uchaf o unigolion sydd yn byw mewn teuluoedd gyda llai na 60% o incwm teulu canolrif cyfoes mewn termau real ar ôl costau tai (24% – yn erbyn 23% yn Lloegr, 22% yng Ngogledd Iwerddon ac 19% yn yr Alban).^{xxv}
- Mae 23 % o bobl yn byw mewn teuluoedd o dlodi incwm perthynol, yr uchaf yn y DU.
- Mae 31% o blant yn byw mewn teuluoedd o dlodi incwm perthynol, yr uchaf yn y DU.
- Mae 22% o oedolion oedran gweithio yn byw mewn teuluoedd o dlodi incwm perthynol, hefyd yr uchaf yn y DU.
- Dros gyfnod senedd gyfredol San Steffan fe fydd Cymru yn cyfrannu £690m o TAW a threthi wedi'u cynhyrchu o garbon o filiau ynni domestig i Drysorlys EM – does yr un o'r adnoddau yma yn cael eu buddsoddi tuag at insiwleiddio cartrefi Cymru a fyddai yn gostwng costau ynni i ddefnyddwyr, derbyniadau budd-daliadau mewn meysydd eraill i'r llywodraeth, amseroedd galw i'r diwydiant ac allyriadau carbon i'r genedl.^{xxvi}

ⁱ Canran y teuluoedd sy'n byw mewn tlodi tanwydd (OU069), Llywodraeth Cymru

<http://gov.wales/about/programmeforgov/data?code=OU069&lang=en>

ⁱⁱ Monitor Tlodi Tanwydd 2014-15, NEA <http://www.nea.org.uk/Resources/NEA/Publications/Fuel%20Poverty%20Monitor%20SUMMARY.pdf>

ⁱⁱⁱ offer Darogan Tlodi Tanwydd <http://gov.wales/docs/caecd/research/130430-wales-fuel-poverty-projection-tool-2011-12-report-en.pdf>

^{iv} Strategaeth Pobl Hŷn Cymru, 2014 <http://gov.wales/docs/dhss/publications/130521olderpeoplestrategyen.pdf>

^v Adroddiad Sefydliad Bevan - The shape of Wales to Come – 2020 <http://41ydv1cuyvlonsm03mpf21pub.wpenline.netdna-cdn.com/wp-content/uploads/2015/09/Wales-2020-020915.pdf>

^{vi} Marwolaethau ychwanegol Gaeaf, ONS, 2015 <http://www.ons.gov.uk/ons/search/index.html?newquery=excess+winter+mortality>

^{viii} Marwolaethau'n berthynol i alcohol, Llywodraeth Cymru 2015 [http://gov.wales/about/programmeforgov/data?code=OU054\(b\)&lang=en](http://gov.wales/about/programmeforgov/data?code=OU054(b)&lang=en)

^{ix} Cost i'r Gic yng Nghymru o drin derbyniadau ysbty'n berthynol i oerni

http://www.ageuk.org.uk/Documents/EN-GB/Campaigns/The_cost_of_cold_2012.pdf?dtrk=true

^x Rhwymedigaethau Cymdeithasol Cyflenwyr Domestig: 2014 adroddiad, DECC 2015 blynyddol

https://www.ofgem.gov.uk/sites/default/files/docs/2015/09/annual_report_2014_final_0.pdf

^{xi} Biliau Ynni Domestig Blynyddol (2015) Llywodraeth DU Tabl2.2.2 biliau trydan safonol domestig blynyddol ar gyfartaledd

i wledydd DU yn seiliedig ar ddefnyddio 3,800kWh/y flwyddyn <https://www.gov.uk/government/statistical-data-sets/annual-domestic-energy-price-statistics>

^{xii} Off gas consumers, Consumer Futures <http://www.consumerfocus.org.uk/files/2011/10/Off-gas-consumers.pdf>

^{xiii} Biliau ynni domestig blynyddol, DECC, 2015 <https://www.gov.uk/government/statistical-data-sets/annual-domestic-energy-price-statistics>

^{xiv} Biliau ynni domestig blynyddol, DECC, 2015 <https://www.gov.uk/government/statistical-data-sets/annual-domestic-energy-price-statistics>

^{xv} Cost blynyddol olew gwresogi, Which <http://www.which.co.uk/energy/creating-an-energy-saving-home/guides/home-heating-systems/oil-central-heating/>

^{xvi} Cost blynyddol LPG, Which <http://www.which.co.uk/energy/creating-an-energy-saving-home/guides/home-heating-systems/lpg-central-heating/>

^{xvii} Cyd Cymru Adroddiad Gwerthuso – Newid 3, EST, Gorffennaf 2015

^{xviii} Cynllun Buddsoddi Seilwaith Cymru

<http://gov.wales/docs/caecd/publications/150623-annual-report-en.pdf>

^{xx} Baregn Werdd Domestig, Rhwymedigaeth Cwmnïau Ynni a Lefelau Insiwleiddio yng ngwledydd Prydain, adroddiad chwarterol, Mehefin 2015

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/435584/Quarterly_Statistical_Release_-_GD_ECO_and_insulation_levels_in_Great_Britain_-_18_June_Final.pdf

^{xx} Domestic Green Deal, Energy Company Obligation and Insulation Levels in Great Britain, Quarterly report, January 2016

<https://www.gov.uk/government/statistics/household-energy-efficiency-national-statistics-headline-release-january-2016>

^{xxi} Ymstadegau anheddau Cymreig 2015 <http://gov.wales/statistics-and-research/dwelling-stock-estimates/?lang=en>

^{xxii} Monitro tldi ac eithrio cymdeithasol yng Nghymru, Sefydliad Joseph Rowntree 2015 <http://www.jrf.org.uk/sites/files/jrf/monitoring-poverty-wales-2015-full.pdf>

^{xxiii} System Graddio Iechyd a Diogelwch Tai (HHSRS), Llywodraeth Cymru

<http://gov.wales/statistics-and-research/housing-demolitions-hazards/?lang=en>

^{xxiv} ystadegau Llywodraeth Cymru – WHQS <http://gov.wales/statistics-and-research/welsh-housing-quality-standard/?lang=en>

^{xxv} teuluoedd dan yr incwm cyffredinol, Llywodraeth Cymru 2015 <http://gov.wales/statistics-and-research/households-below-average-income/?lang=en>

^{xxvi} Monitro tlodi tanwydd DU 2014-15, NEA

http://www.nea.org.uk/Resources/NEA/Action%20for%20Warm%20Homes/FPM_UPDATED_low_res.pdf